

LIGA ROMÂNĂ

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ

PENTRU

INTERESELE UNITĂȚII CULTURALE A TUTUROR ROMÂNILOR

APARE ÎN FIE-CARE DUMINECĂ

Anul III. — No. 8

22 Februarie, 1898.

GOANA ȘI PRIGOANA

Cînd stai și cetești îndurerata presă română de peste munți, te convingi ce grele și lungi sunt suferințele milioanei de Români, ce se sbuciumă în jugul medieval al Ungurimii. Nu e deci o exagerare, sau o banalitate cînd auzim pe unii și alții dintre concetățenii noștri vorbind despre asupririle de peste munți. Situația de acolo e atît de insuportabilă, încît nu se poate asemăna, decît cu starea de persecuție ce aveau să îndure deosebitele credințe religioase în veacurile îndepărtate ale intoleranții și brutalității omenești.

Întocmai precum o credință religioasă căuta să extermină pe adepții unei alte confesiuni, întocmai precum Jesuiții se foloseau și abuzau de puterea monarhilor catolici spre a strivi pe cei de o altă credință, așa caută azi Maghiarii să stirpească ori ce viață națională a popoarelor ce trăesc și vorbesc o altă limbă, decît cea maghiară, în Ungaria.

Fanatismul religios a dispărut, pentru ca în locul său Europa să vază orgiile unui fanatism național a unui popor și mic și incult și slab.

Nu trece zi, fără ca Românii din Transilvania să nu fie loviți în cele mai sfinte ale lor simțăminte și interese; nu trece zi, fără ca măcar vr'un Român să nu fie

tîrit la judecățile Pilaților maghiari; nu trece zi, fără ca vr'o satrapică ordonanță să nu isbească în existența poporului român, sau cel puțin în existența fiilor săi celor mai buni, cari se expun pentru emanciparea sa.

Am publicat în ultimii numeri ai revistei noastre, nouile procese ce s'au întentat mai multor preoți, învățători și țărani români pentru cuvîntul că au cîntat la vr'o ocazie un cîntec «dușmănos» Statului maghiar, sau pentru că la înmormîntarea vr'unui Român ei purtau pe pepturile lor un tricolor încadrat în doliu.

Ce crime au comis acești Români, pentru ca ei să fie dați pe miinile jandarmilor și pandurilor, pentru ca ei să fie plimbați pe la tribunalele maghiare spre a fi aruncați apoi în pușcării, oșindiți la amende în bani și enorme cheltueli de proces?

Au cîntat o horă românească ce supără urechile dușmanilor lor!

În ce țară trăesc oare Românii de peste munți, dacă pină și cîntecele lor sunt suse censurei sbirilor?

Acea țară e un colț al Evului Mediu rămas par-că neatins de trecerea vremii și de cioplirea ideilor.

Dar ce vor fi socotind furibunzii noștri vecini de rassă asiatică, prigonind pe Români pentru că au cîntat un cîntec oarecare? Unde și cînd au pus cîntecele vr'o țară în primej-

die? Și unde și când au avut asemenea măsuri draconice darul de a consolida vr'un Stat?

Dar Ungurii prigonesc astăzi pină și cîntarea românească pentrucă își știu conștiința neagră de fără de legi și teamă le este, că aceste cîntece ar putea deveni semnalul unei răscoale înarmate a celor schingiuiți și oropsiți.

Apoi, dacă așa este, și altfel nu poate fi, slabă e de fapt acea «străjnicie» sgomotoasă a Maghiarilor.

Cînd un Stat a ajuns să fie nevoit a-și prigoni cetățenii pentru felul cîntecelor lor, — aceasta dovedește, că el e subminat de nemulțumirea și ura popoarelor sale atît de îngrozitor, încît el însuș *se așteaptă din zi în zi* la o izbucnire violentă a patimelor ce ard pe înfundate. Apoi o asemenea erupțiune nu prin procese se va putea evita. Nu există în Ungaria putere destul de străjnică pentru ca să pună, în acest cas, o stavilă torentului cotropitor al lavei ce clocotește în adîncimile straturilor poporale. Iar goana și prigoana la care sunt expuși Românii dovedește *tăria* acestora și frica și desnădejdea împilatorilor lor. Răsuna-vor odată văile Ardealului și ale Banatului de cîntece românești, dar nu vor mai fi cîntecele blinde dela șezetori și de prin localuri de distracție, ci cînta-va dorul de luptă simțirea de libertate și ura celor batjocoriți și maltratați, în potriva călăilor liber-tății lor.

Dacă tremură Maghiarii azi de frică la auzul unui cîntec românesc și la vederea unei inofensive cocarde, — ce o să facă ei cînd vor începemilioane de Români să intoneze un cîntec răsunător de străbună putere, de luptă și răsbunare?

Goană și prigoană e azi partea Românilui; dar întoarce-se va, în curînd, roata soartei și vedea-vom atunci «succesul» politicii de fanatică ură a Maghiarismului îngînfat!

Log.

LUPTA ROMÂNILOR BUCOVINENI

Mereu se schimbă guvernele în Austria, mereu se fac concesii naționale Slavilor, dar bieții Români bucovineni rămîn mereu în noaptea uitării. Vin și trec miniștri prin cîrma de Stat a Austriei, dar nici unul nu găsește de cuviință să ia în seamă soarta tristă ce li s'a făcut Românilor din Moldova Austriacă, nici unul nu află timp și îndemn de a le da o dreaptă satisfacțiune.

Așa-i politica austriacă, plină de contradicții și de voite și nevoite erori.

Austriacii nu vor să *germanizeze* pe Românii de acolo. Nu pot să voiască, pentrucă ei știu foarte bine că nu pot reuși. Ei proclamă în constituția lor și în alte legi imperiale, în parlament și în presă, că vor ca fie-care naționalitate să fie egal îndreptățită cu celelalte. De fapt însă, această de cincizeci de ani accentuată și mult trîmbițată egalitate națională a rămas pină astăzi un eufemism.

De sigur, la Viena vor fi existînd intențiunile cele mai bune spre a împăca revendicațiunile firești ale popoarelor cu condițiunile de existență ale imperiului, dar intențiunile nu se potrivesc cu faptele.

Cînd Românii din Ungaria și din Transilvania se plîng amarnic de starea în care sunt ținuți, se zice că Viena le-ar fi foarte binevoitoare, dar că ea nu poate face nimic pentru ei — deoarece ce o terorizează Maghiarismul și ea nu poate expune siguranța imperiului. Căci ar fi să expună și să primejduiască această siguranță, dacă ea ar pune piciorul în prag și ar *constrînge* pe Maghiari a abdica la politica lor nefastă.

Dar dacă este așa, de ce nu se face din partea Vienei nimic nici pentru Ro

mâinii din Austria? De ce nu se caută a se da cel puțin Românilor din Bucovina o situație națională mulțumitoare spre satisfacțiunea lor și spre *mîngăiere și confortare* Românilor din Transilvania și Ungaria? Dacă Ungurii sunt omnipotenți în afacerile Ungariei, ei nu au nici un cuvînt și nici o influență asupra situației Românilor din Austria. Cu toate acestea, soarta acestora persistă a fi precară și nu prea vedeam nicăieri o licărire de speranță spre o ameliorare.

D. dr. *George Popovici*, tînărul dar activul deputat român bucovinean la Camera Austriei, rosti zilele trecute cîteva cuvîntări în adunările populare convocate de el în mai multe puncte ale Bucovinei și zugrăvi în ele un trist tablou al stărilor din țărișoara sa. Românii cer, după cum accentuă oratorul din nou, ca limba română să fie îndreptățită în viața publică la Bucovinei, ei cer egalitatea de drepturi și lărgirea autonomiei.

Spre atingerea scopurilor lor, ei persistă în alianță cu partidele slave din Camera Austriei și speră, că pe această cale vor isbuti cu cererile lor.

Oratorul arată, că este o calomnie a bănui pe deputații români pentru că ei au încheiat un pact cu Polonia. «E adevărat zice d. dr. *Popovici*, că mergem în Parlament alături cu Polonia. Dar drumul nostru cel împreună nu are ținta ca să ajungem la *Lemberg*. Noi nu mergem numai cu Polonia. Mergem aliați cu toți aceia ce au proclamat drept deviză lărgirea autonomiei și egala lărgire a drepturilor naționale.»

Românii bucovineni se feresc, precum se vede și din acest discurs, de o îmbrățișare unilaterală și prea cordială cu *Polonia*. Ei știu ce fac și ce spun. O națiune mică, cum sunt ei în Austria, nu poate face decît politica prudentă pe care o fac azi deputații ei.

Păcat, că cercurile hotărîtoare dela Viena n'au înțeles să dea curs cererilor românești, ci sprijinesc și favorizează mai ales pe *Rutenii* din Bucovina în paguba Românilor de acolo.

Dar D. dr. *Popovici* speră că cu ajutorul alianței cu Slavii din parlament, Românilor vor ajunge totuși la ținta pe care o urmăresc.

Indoiala nu incupe că *vor ajunge*, chestia e numai de *timp*, iar cîteva ani sunt zile în viața popoarelor.

Vega.

NAȚIONALITAȚILE

După EMIL de LAVELEYE

Mărturisesc că nu fără o vie emoțiune abordez această chestiune. Sunt convins că, în definitiv, ea va favoriza progresul civilizațiunii; cu toate acestea ea mă umple de neliniște și unori de groază. Voi cari cetiți aceste rînduri și noi toți, locuitorii continentului european putem fi, dintr'un moment într'altul, tîrșiți de această chestie într'o formidabilă revoluțiune care ar putea schimba profund destinele noastre. Abia s'a născut această chestiune, abia a luat un nume și deja ea a răsturnat tronuri și a deranjat întreg vechiul echilibru. Ea înflăcărează inimile contemporanilor noștri cu o pasiune tot atît de fîrventă cum le înflăcărase ideile din sec. XVI și, întocmai ca acestea, ea va schimba fața lumii.

Principiul național a liberat Grecia, România, Serbia, Bulgaria, Rumelia și a constituit unitatea Germaniei și Italiei; tot el agitează fără contenire populațiunile din Austria și Turcia și sub forma *Pangermanismului* și a *Panslavismului*, el înspăimîntă

imaginațiunea. El își bate joc de tratate, sdrobește drepturile istorice, încurcă diplomația, sdruncină toate situațiunile, alarmează toate interesele și, poate miine, el va deslănțui un nenorocit războiu, va preface cîmpiile, unde se coc astăzi roade bogate, în tărîmuri de sînge omenesc și va arunca popoarele, unele în potriva altora, ca pe niște fiare sălbatice, popoare pe cari înlesnitul schimb de idei și de produse ar trebui să le unească într'o frățească federațiune.

Într'o frescă a lui *Kaulbach*, sufletele războinicilor soldați huni și romani, întinși pe cîmpul de bătălie, continuă lupta în norii plini de sînge. Aceasta e imagina simbolică a colisiunii rasselor.

Se afirmă că *Napoleon* ar fi zis: «*Gubernul care pentru prima oară va înălța drapelul naționalităților și se va face apărătorul său, va domina Europa.*» Să sperăm, că se apropie timpul cînd în Europa nu vor mai fi decît popoare libere și independente și că era Cesarilor e pe stîrșite; dar nu e mai puțin adevărat faptul, că: *ori cine se pune în serviciul noului principiu izbutește, ori cine i se opune, cade.* Aceasta s'a putut vedea foarte bine în 1866 și în 1870. Ca toate marile mișcări ce își trag puterea din voința multimelor, acest principiu duce înainte pe cei ce îl susțin; el îi mărește și le asigură biruința. Poți să-l blestemi, să-l numești o nebunie, cum l'a numit d. *Thiers*: nimic nu va întîrzia înaintarea lui; tot ce se întîmplă, se preface în avantajul său și slăbește pe adversarii săi.

Încerci să-l comprimi, ei bine chiar atunci el capătă toată puterea sa și își întinde pretutindenea imperiul său. Cu cît se fac mai multe efortări spre a-l îmblînzi, cu atît mai virtos crește violența sa. E cazul revoluțiunilor generale: nimic nu le poate opri, și ori ce rezistență le precipită.

Chestiunea religioasă și cea socială nu

sunt mai puțin de temut ca aceea a naționalităților și sunt destul de greu de rezolvit, dar dezvoltarea lor e mai suterană; ea ne scapă vederii și nu ne amenință cu perturbațiuni atît de aparente și atît de apropiate.

Ce semnifică deci aceste două cuvinte vagi și puțin corecte «chestiunea naționalităților?»

Înțelegem prin ele acea mișcare ce împinge pe unele populațiuni ce au aceeași origină și aceeași limbă dar fac parte din State deosebite, a se uni în așa chip, ca să constituiească un singur corp politic, o singură națiune.

Cînd diversele seminții: Iberii, Gaellii, Elinii, Germanii, Slavii ș. a. ce au populat continentul nostru, au sosit aici, oamenii ce alcătuiau aceste seminții erau uniți prin conformitatea idiomului, a moravurilor, a tradițiunilor, a originii. Pentru toate popoarele în stare primitivă, identitatea rasei este baza unității politice. Așa e d. p. la triburile din America de Nord; dar îndată ce oamenii se atașează de pămînt prin proprietate și cultură, războaiele, cuceririle și emigrațiunile adună pe unul și același teritoriu populațiuni de diferite rase sau repartizează între deosebiți suverani populațiuni de același sînge. Aceasta s'a produs pretutindenea mai înainte, în Asia și în Europa.

Astăzi, în anumite regiuni ale Europei, oamenii cari vorbesc același idiom, vor să se unească după afinitățile lor etnice; dar suveranii sau popoarele pe cari această revoluțiune îi amenință în integritatea teritorului lor sau în preponderanța lor politică, nu se resemnează la această politică; ei opun mai întîiu obiecțiuni, mai apoi bariete și în fine tunuri, dacă e nevoie: iată ce va să zică chestiunea naționalităților.

Starea de lucruri pe care partizanii naționalităților vor s'o schimbe, există de multă vreme; cum se face că această

chestiune se ivește tocmai cînd relațiunile popoarelor devin mai intime și că ea se agravează în momentul în care sentimentul cosmopolitismului universal caută să reunească deosebitele rase într'o întinsă federațiune? De ce oare, în anumite țări, sentimentul național devine atît de curios încît el aspiră la isolare, cînd mai pretutindenea particularitățile naționale se șterg sub tencuiala uniformă a civilizațiunii europene?

Cauzele acestor fapte contradictorii nu sunt mai puțin decît *cele mai nobile curceriri* și cele mai înalte principii cu cari se mîndrește epoca noastră modernă: egalitatea tuturor, suveranitatea poporului, regimul constituțional și parlamentar, democrația, descoperirile științifice, difuziunea luminelor, cultura filologiei și a literilor. Astfel mișcarea naționalităților își are rădăcinile sale în caracterul distinctiv al societăților actuale și el își primește puterea tocmai din ceea ce constituie forța lor. Rezultă deci, că spre a opri această mișcare a naționalităților ar trebui oprit și ori ce progres și ar trebui readuse popoarele la vechiul regim. Acest punct merită a fi lămurit mai de aproape.

Cît timp teritoriul unei țări este considerat ca domeniu al unui suveran, puțin importă dacă locuitorii săi aparțin sau nu la una și aceeași rasă. Ei cu toții dădosc ascultare aceluiaș Domnitor: iată ceea ce constituie unitatea Statului. Voința Regelui făcînd să meargă toate trebile publice, comunică corpului politic o suficientă coeziune și îi imprimă o singură direcție; dar din dată ce se proclamă suveranitatea poporului, totul se schimbă. Statul nu mai există de aci înainte pentru gloria suveranului, ci pentru fericirea cetățenilor. Dacă aceștia sunt nemulțumiți pentru că nu se pot înțelege între dinșii din lipsa unei limbi comune și a unor interese identice *cine are dreptul de a-i împiedica* să se

separe și să se alipească la grupul spre care îi atrag afinitățile rasei lor?

Pretutendeni unde vechile guvernăminte nu vor fi știut să dea supușilor lor de origine diterită satisfacțiune, proclamarea suveranității poporului va da naștere unei chestiuni de naționalități, care va amenința Statul cu destrucțiune.

Sub regimul absolutist, dacă poporul plătește, se lasă a fi omorît și tace, toate trebile merg de minune.

Ce importă dacă în o asemenea țară se găsesc zece națiuni ce vorbesc vr'o două-zeci de dialecte deosebite? Resortul mașinei este aici *forța*, nu cuvîntul.

Dar ian dați unei asemenea țări o constituție și introduceți în ea regimul parlamentar, imediat chestiunea limbelor devine principală. Se adoptă o limbă oare care pentru tratarea afacerilor, naționalitățile ce vorbesc alte limbi se declară numai decît oprimate, sacrificate: lupta începe.

(Va urma)

CALCULE ILUSORII!

Cînd politicianii din Budapesta au proiectat odioasa lege a maghiarizării numelor toponimice din toate părțile Ungariei, s'au gîndit negreșit — ca mari diplomați și istorici prevăzători — că fesultatul acestei acțiuni se va cunoaște mai tîrziu — poate — cu ocazia vre-unui nou jubileu milenar. Atunci — și-or fi zis ei — se vor vedea efectele acestui act de un înalt patriotism maghiar. Ceea ce nici Rösler, nici «marele» Hunvalfy n'au putut reuși să stoarcă istoriei, vom putea dovedi noi cu toponimica ungurească.

Cînd în toate actele oficiale din Statul maghiar nu s'o mai găsi un nume valah,

atunci poftescă agitatorii, poftescă irendenta daco-română să mai invoace *drepturi istorice* pentru frații lor.

Socoteala pînă la un punct ar fi fost bună. Are însă o lipsă: a fost făcută acasă, nu în tîrg.

Căci — să presupunem că peste cîte-va decenii, secole ori mai curînd, nicăieri în Ungaria nu s'ar mai găsi un singur nume geografic român — va putea oare un alt Hunvalfy să refacă istoria trecutului Românilor din Ardeal și din toată Ungaria?

Să admitem că vr'un nou Rösler s'ar apuca atunci să emită noi teorii asupra naționalităților de sub coroana maghiară — și avînd în vedere numai toponimia de atunci să invoace esculusiv pentru patrioții *Bar. Bánffy* dreptul de națiune etnică și autotonă; nu s'ar putea naște întrebarea:

De unde s'o înceapă?

Ce vechime să atribue Statului unghuresc?

Negreșit că ast-fel de chestiuni nu se pot ocoli numai așa de gust și atunci, resfoind mai adînc foile istoriei, se va vedea un fapt oribil, fără seamăn, cum cu puterea baionetei în 1897 s'au șters toate numirile vechi.

Nu se va dovedi atunci, cît de subredă a fost platforma pe care Ungurii au vroit să așeze o nouă istorie?

Dar ce le pasă? Cu cîte-va regimente de Honvezi și cu dispoziții, fișpănești, cari vor rămînea posterități ca model de concepție și interpretare legală, au suprimat întrunirile celor ce voiau să-și spună cuvîntul în această chestie, și cu iuteala pe care o provoacă numai conștiința lucrului necurat, au votat legea maghiarizării.

Și cînd aceasta?

Tocmai atunci cînd gazetele lor nu încetau a arăta *urbi et orbi* că, «în Ungaria se trăește minunat; că sub regimul «liberal al Bar. Bánffy și a predecesorilor «lui, Români au progresat simțitor, scoa-

«lele li s'au înmulțit» — fără nici o chel-tuială din partea guvernului maghiar, și altele. Tocmai atunci adică, în timpul cînd aveau nevoie de a dovedi cu probe aserțiunile lor.

Și le-au dovedit, nu e așa?

Dar ce dovadă poate fi aceea, cînd nu lasă Românilor nici dreptul de a-și numi comunele, satele, munții, riurile etc., cu numirele pe cari le-au moștenit în limba lor?

Și fără să aștepte măcar pe hîrtie rezultatele acestei legi stupide, iată-i din nou cu un concept de altă natură: vor să facă pe galantonii, pe îngrijitorii poporului român, ei care pînă azi n'au dat un ban pentru o instituție românească.

Incurajați de un succes închipuit numai, acum vor să-și întindă acțiunea mai departe.

Biserica română, altarul unde fii ei mai puteau să-și spună deschis durerile, rămăsese neatinsă. Preoții cu crucea în frunte rămăsese pînă azi streini de tendințele lor maghiaro-file. Prin mijlocul argintului conrumpător, vor să și-i apropie, să-i facă trădătorii neamului.

În această nouă tentativă, Ungurii nu pot avea nici scuza că fac ce vor cu banii lor, căci în bună parte Români contribuie cu dările lor la umflarea tesaurului public maghiar și nu pot invoca nici trebuința de a interveni spre ajutorul unei instituții care un e legată de Statul unghuresc.

Strige cît vor putea gazetele lor, noi nu credem în sinceritatea ajutorului de care preoții Români n'au nevoie.

Avem probe destule pe cari ni le-au dat în situațiuni analoage. Astfel, cine nu-și aduce aminte de legea barbară a *azilurilor de copii*? Ce au făcut cu ele? Invață copii, răpiți prin torța acestei instituții neomenoasă dela sînul mamei lor, măcar limba maternă?

Dacă sunt liberali cu popoarele din Ungaria s'o dovedească, arătînd că fie-care

poate și e ajutat chiar de Stat să-și cultive graiul părintesc.

Dar cu legea analoagă a salariatului scoalelor? în același mod au promis că vor numai să ajute pe învățătorii pe cari comunele nu i-ar plăti suficient și în realitate i-au făcut prea supuși inspectorilor ungurești. Acolo unde ministerul a hotărît o subvenție, a și numit un învățător după chipul și asemănarea sa, adică o creatură plătită numai pentru că știe ungurește și predă studiile — și ce studii?! — în această limbă.

Voi da un exemplu tipic — a cărui autenticitate o garantează cu martori — spre a ilustra și mai bine atit năzuințele guvernanților cît și ticăloșia acestor inconștienți dușmani ai neamului lor.

Eram în Mehadia acum 2 ani.

Printre localii cu care am făcut cunoscință, se afla și învățătorul unui sat vecin, Pecineșca.

Intr'o zi veniam dela biblioteca băilor. Tocmai notasem în registru — pe care de atunci administrația băilor nu l'a mai lăsat în sala bibliotecii, — surprinderea ce mă copleșise de a nu găsi prin sutele de volume nemțești, franceze, ungurești, rusești, engleze și chiar turcești, o singură carte românească; și aceasta într'o stațiune balneară în care Românii formează majoritatea. Cu toate că-mi plac scrierile străine dar în locul acela unde mă simțeam oarecum jignit în amorul meu național, ași fi dorit să citesc o carte scrisă în limba țării noastre. Negăsind nici una, m'am mulțumit să aleg un scriitor francez și am plecat. În dreptul salonului de cură, întîlnesc pe acel învățător, care mă întreabă, ce carte am în mînă?

I-am răspuns, dar care nu-mi fu uimirea cînd iubitul *colega* îmi zise:

— D-voastră învățați ușor astă limbă, căci sunteți vecini cu Franțujii.

Altă dată eram într'un cerc, unde se vor-

bia despre Bucovina. *Colega* nu lipsea dintre noi. El mă întreba:

— Mă rog, unde-i Bucovina aia?

Drept răspuns l'am întrebat și eu:

— D-ta știi românește? Dar ungurește?

— Știu, îmi răspunse el.

— Ce grad ai ca învățător?

— *Eu mi-s profesor plătit de Stat.*

— Așa? !... Atunci felicit guvernul care te-a numit, dar depling pe Românii, cari ți-or încredința copiii.

Iată roadele dărnicii magnaților din Budapesta.

Cînd dar cu azilurile n'au dovedit de cît spirit barbar de maghiarizare cu forța brutală; cînd cu subvențiile acordate școalelor n'au făcut de cît să numească învățătorii pe nisce analfabeți și trădători; cînd cu legea maghiarizării toponimicelor au dovedit tocmai contrariul de ceea-ce vor să arăte lumii; să-i mai credem cu această nouă ispită?

Nu, negreșit. Va fi o verigă mai mult la lanțul fără-de-legilor maghiare.

Chael.

CENSURA IN UNGARIA

Ăsăm să glăsuească în această chestie un ziar neaoș maghiar *Hazánk*. Iată cum caracterizează el măsura guvernului maghiar de a pune presa sub epitropia procurorilor și a pandurilor.

«De jubileul de cinci-zeci de ani al libertății de presă, ni se dă sublimul spectacol să vedem cum spionii lui Desider *Perczel* (ministrul de interne) intră în tipografie și așteaptă corecturile, spre a le duce la poliție și spre a supune astfel producerile *liberei prese ungurești* la censura omnipotenții polițienești. Și aceasta nu o fac

funcționarii imperiali ai asupririi austriace de odinioară, nu baionetele jandarmilor cu embleme împărătești lucesc lângă institutele de facere a produselor spirituale a asupritului popor unguresc, ci *liberalismul* maghiar serbează jubileul său de două-zeci și cinci de ani. La porunca unui ministru regesc maghiar se reconstitue instituția patentei austriace de presă (o lege absolutistă N. t.) și liberala reprezentațiune a țării aplaudă pe ministrul de interne când el este tras la răspundere de către elementele oneste ale Camerii. Și ministrul de justiție trimite pe sbirii săi la poștă ca să amușine acolo ori ce scrisoare mai voluminoasă și să o conștate, dacă găsec în ea vr'un imprimat. Căci așa sună «doctrina liberalismului unguresc de astăzi.»

Dreptul de întrunire a căzut sub o singură ordonanță din partea ministrului de interne, așa că și în această privință ni s'a pus botniță, iar *ziarelor străine cari nu laudă sistemul lui Bánffy*, li se refuză transportul poștal. Iată unde a ajuns viața intelectuală liberală. Par-că trăim în epoca de strălucire a sistemului de idiotisare a poporului, care domina în Sicilia pe vremea Regelui *Bomba*, Ferdinand II, pe care însă cele cite-va mii de voluntari liberali l'au alungat în cele din urmă la dracu.

Te salutăm deci onorabilă censură ce păreai ucisă, acum cinci-zeci de ani, pentru totdeauna.

Pe vremea când se zorea epoca libertății poporului, astfel se începea o lege sancționată de Rege în ziua de 11 Aprilie 1848 «*Censura preventivă este abolită pentru totdeauna.*» Această lege mai e și astăzi în vigoare! . . .»

Pe tonul acesta scriu, și alte ziare maghiare opoziționale.

Da, dar când această censură se exercita numai față cu presa română, atunci aceste onorabile gazete ungurești băteau

în palme și laudau pe miniștri-călăi cari gîtuiau și gîtuesc ziarele românești.

Acum le-a venit și lor rindul.

Tirania guvernamentală admisă de opoziție pe seama naționalităților se întoarce acum și în potruva ziarelor maghiare. Îi putem zice acestei opoziții: *Tu l'as voulu, Georges Dandin!*

Prea s'au jucat aceste scîrnave gazete cu această armă cu două tășuri, las' să simță și ele dulceața despotismului travestit în veșmîntul liberalismului!

Das Rumänenthum in der Dobrugea

Die magyarischen Zeitungen haben sehr pfiffige Correspondenten in Rumänien. Die wissen was ihren Blättern behagt, was nicht. Und so wird man in den magyarischen Zeitungen vergebens nach Nachrichten aus Rumänien fahnden, wenn hier Dinge vorgehen die der Potemkin'schen Wirtschaft in Ungarn zuwiderlaufen. Diese Correspondenten sind geradezu Virtuosen in der Kunst des Todschweigens, ganz so wie ihre ehrenwerthen Organe es verstehen Alles zu vertuschen, was irgendwie als eine antimagyarische Bewegung unter den ungarländischen Nationalitäten gedeutet werden könnte.

Die Magyaren fühlen wohl, dass ihre brutale Nationalitätenpolitik den Hass der nichtmagyarischen Völker heraufbeschwört, dass heute alle diese Völker sich gegen den magyarischen Staat kehren, und sich freudig mit wem immer verbinden würden, um der magyarischen Staatsidee den Garaus zu machen.

Aber gerade weil sie diese Situation kennen und weil sie wissen, dass diese Ergebnisse ihrer Politik der Grossmachtstellung des Habsburger Reichs abträglich

sind, trachten sie, die ganze Nationalitäten-Opposition theils mundtod zu machen, theils durch ein disciplinirtes Verschweigen aus der Welt zu schaffen.

Mit derselben Virtuosität greifen sie aber andererseits Alles auf, was auf irgend eine Weise die Stellung des Rumänenthums schädigen könnte.

So war da neulich in der *Neuen fr. Presse* und dann in den übrigen magyarischen Blättern ein ellenlanges Telegramm aus Bucarest zu lesen, in welchem die Lage «der Bevölkerung» in der Dobrugea als haarsträubend geschildert wurde.

Sofort gingen die verschiedenen Zeitungsschmocks an die Arbeit und fingen an, Betrachtungen und Analogien über die Lage der «Nationalitäten in Rumänien und Ungarn», anzustellen, um Rumänien im Widerspruch mit seinen nationalen Aspirationen und seiner Innerpolitik erscheinen zu lassen.

Ja, die «Nationalitäten» in Rumänien, denen geht es verdammt schlecht. Es ist nur ein Glück, dass die magyarischen Veigelsbergs sich ihrer hin und wieder annehmen.

Offenbar glauben die Leute in Budapest, dass es ihnen gelingen werde mit derart blöden Artikeln, in Rumänien «Nationalitäten» zu creiren. Nun da können sie lange «agitiren», einen solchen Bären werden sie keinem Kenner der Verhältnisse aufbinden können, denn wenn es irgendwo in Europa einen *National-Staat* gibt, so ist es gewiss Rumänien. «Aber die *Dobrugea*», — schreien unsere Widersacher, «die *Bulgaren* in der *Dobrugea*»!...

Gewiss gibt es in der wieder annectirten Dobrugea auch einige Tausend Bulgaren, nur vergessen die Magyaren, dass es viel mehr Bulgaren in *Ungarn* gibt als in der Dobrugea. Denn während im Arader Comitât, bei *Vinga*, und in einigen Theilen Süd-Ungarns bei 50.000 Bulgaren leben,

gibt es in der Dobrugea kaum 30.000 enklavenartig zerstreut lebender Nachkommen Asparuch's. Die Dobrugea hat längst aufgehört ein interessantes Völkergemisch zu sein und heute ist es eine rumänische Provinz, in welcher die Majorität der Bevölkerung aus *Rumänen* besteht. Die bulgarischen, deutschen und mahomedanischen *Enklaven* vermögen der Provinz ihren rumänischen Charakter nicht zu beeinträchtigen. *Solche* Enklaven gibt es in jedem Nationalstaat.

So wenig die in Italien wohnenden *Slovenen* und *Albanesen* den nationalen Charakter jenes Landes zu alteriren vermögen, so wenig kann Jemand von «Nationalitäten» in Rumänien reden. Eine Nationalität heisst ein auf einem zusammenhängenden Gebiet sesshaftes, zu einem Nationalbewusstsein erwachtes Volk. Solche Verhältnisse gibt es, bezüglich der Bulgaren und Mohamedaner, in der Dobrugea nicht.

Wohl wissen wir, dass Alle Gegner des Nationalitätenprincip's seit jeher darauf ausgingen, dieses Princip *ad absurdum* zu dehnen, indem sie für alle möglichen, selbst winzigen ethnischen Enklaven *dieselben* nationalen Rechte vindicirten weche von geschlossenen Völker-Individualitäten mit Recht beansprucht wurden.

So hat man z. B. in Österreich eine ganze Reihe winziger Enklaven gehegt und gepflegt und da wundert man sich heute, dass es selbst in *Wien* «Nationalitäten» (!) gibt. . .

Diese Confusion in der Anwendung des Nationalitätenprincips war in Österreich zum grossen Theil nur aus Unkenntniss der Verhältnisse möglich. Die Magyaren möchten nun diese Absurdität für ihre magyarisatorische Henkerarbeit gerne ausbeuten, indem sie, von *diesem* Standpunkte, freilich in *jedem* europäischen Staate «Nationalitäten» zu entdecken vermögen.

Im Trüben lässt es sich gut fischen,

dürften unsere Nachbarn denken. Nun ist, aber die nationale Idee heute schon so geklärt, dass die Magyaren da keinen Fang machen werden, auch wenn sie noch so spitzfindig wären.

G. D.

Hausdurchsuchungen.

Der Hermannstädter «*Tribuna*» wird aus Bucium-Cerb geschrieben: Am 23. Februar erschien ein Stuhlrichter und ein Gendarmerie Lieutenant in der Wohnung des Herrn *Moise Danciu* und nahmen dort ohne weiteres eine Hausdurchsuchung vor. Sie durchstöberten die ganze Wohnung, um eine Broschüre zu finden die von *Jancu*, dem berühmten reichs- und kaisertreuen Chef der Rumänen in den 48-er Jahren, handelt und die angeblich «*von Bukarest*» (1) gekommen sein soll. Sie fanden schliesslich die vom Herrn *I. Sterca Siulutiu* voriges Jahr in Hermannstadt herausgegebene «*Biografia lui Avram Iancu*» und confiscirten sie *sans phrase*.

Dann gingen die zwei panmagyarischen *Inquisidores* zum Pfarrer *Todescu*, den sie auch nach der Broschüre «*von Bucarest*» befragten. Der Pfarrer sagte, er hätte sie, erklärte aber, die Broschüre sei in Hermannstadt erschienen, sie sei nicht verboten worden und auch hätte er sie ausgeliehen. Er protestirte mit aller Entschiedenheit gegen diese unbefugte Verletzung seines Hausrechtes.

Da kann man sehen, wie der Fanatismus den Magyaren jede Besinnung raubt. Die erwähnte Broschüre, die ausser einer kurzen Biographie *Jancu's* nichts als persönliche Erinnerungen des Verfassers an den Helden der Gebirge enthält, erschien vor einem Jahre in Hermannstadt, und kann somit, nach ungarischem Gesetz, absolut nicht confiscirt werden.

Doch scheinen die berüchtigten «Präventiv-Maassnahmen» der magyarischen Regierung sich auch auf längst gedruckte Schriften zu beziehen und da dürfte keine Rumänen-Wohnung mehr vor den Schnüffeleien der magyarischen Polizeispitzel sicher sein.

Verfolgungen in Ungarn

Es vergeht fast kein Tag ohne neue Rumänen-Verfolgungen in Ungarn. In letzterer Zeit sind es meistens rumänische Bauern, die unter lächerlichen Vor-

wänden in Prozesse verwickelt und verurtheilt werden. So bringen uns heute die siebenbürgisch rumänischen Zeitungen die Nachricht, dass die magyarische Staatsanwaltschaft von Maros-Vásárhely 8 rumänische Bauern wegen «*Agitation gegen das magyarische Vaterland*» verfolge.

Diese acht Bauern, *Septereanu, Vasile Pop, Ioan Pop, V. Olteanu, A. Rusu, I. Mureşeanu, A. Giurgiu* und *G. Baiasiu* werden demnächst vor Gericht gestellt; weil sie bei einem Volksfeste ein Lied, «*Doina lui Lucaci*», (Das Lied des Pfarrers dr. *Lucaci*), gesungen haben.

Morsch dürften die Grundlagen eines Staatswesens sein, dessen Sicherheit selbst von Volksliedern gefährdet erscheint!

Die Knebelung der Presse in Ungarn.

Es jetzt hiess es, die Präventiv-Censur sei in Ungarn gegen die socialistische Presse eingeführt worden. Nun stellt es sich heraus, dass die magyarische Regierung nicht so sehr die Socialisten als vielmehr die *Presse der Nationalitäten* knebeln will.

Der *Magyarország* bringt diessbezüglich folgende aufregende Nachricht:

Confiscirung panslavistischer Zeitungen. Die Regierung verfolgt jetzt nicht nur die *Socialisten-Blätter*, sondern sie sieht sehr seharf auch auf die *Zeitungen der Nationalitäten* und sobald sie in irgend einer nationalistischen Zeitung eine *Agitation* wahrnimmt, confiscirt sie sofort die betreffende Zeitung.

So hat sie auf einmal zwei panslavistische Blätter, die beide in *Turoc St. Martin* erscheinen, confiscirt. Das eine heisst «*Národni Hlasnik*», das andere «*Ludoró.*»

Bekanntlich stempeln die Magyaren jedes in Ungarn erscheinende serbische oder slowakische Blatt als *panslavistisch*, und was sie unter dem Begriff der «*Staatsfeindschaft*» verstehen, das hängt von ihrem Gutdünken ab. Da kann man sich vorstellen, was diese Censur in Ungarn bedeuten mag!

Die stets mit dem «Liberalismus» grossthuende magyarische Oppositions-Presse «vertheidigt» diesmal die Pressfreiheit so sehr, dass dieser ihr Kampf unmöglich ernst genommen werden kann. Wohl schmerzt sie einigermaßen die gegen die *magyarischen* Socialisten Organe betriebene Razzia aber sie drückt die Angen zu, denn man tröstet sie mit dem Hinweise, dass die Regierung die *Censur namentlich zur Ausrottung der Nationalitäten-Presse gebrauchen wird*. Und das ist ja Balsam für jedes patriotische Magyar-Herz.

Nur sollten die oppositionellen magyarischen Organe nicht vergessen, dass alle diese von der Regierung ergriffenen Maassregeln zweischneidig sind, und es dürfte doch eine Zeit anbrechen, wo die *magyarische* Oppositions-Presse die Wirkungen dieser despotischen Machtvollkommenheit der Regierung selber zu verkosten haben wird!

Ob sie auch dann diese Maassregeln so zärtlich beurtheilen wird? !

Ein Magyarisirungsverein in den letzten Zügen.

Der unter den oberungarischen Slowaken wirkende Magyarisirungsverein ringt mit dem Tode. Die führenden Herschaften dieses Vereines richteten unlängst an den Cultus-Minister *Wlassits* eine von patriotischen Thränen triffende Bittschrift, in welcher sie erklären, dass trotz der 2.000 Gulden welche dieser Verein jährlich vom Staate als Subvention bezieht, er ein

jährliches *Deficit* von 12.000 Gulden aufzuweisen habe. Demnach bitten die wackeren Patrioten ihren gesinnungsverwandten Minister, er möge dem Vereine die Staatssubvention auf 10.000 Gulden erhöhen, denn sonst müsste der Verein sich auflösen.

Da heisst es in dieser merkwürdigen Petition, unter Anderem, der Verein «hätte werthvolle patriotische Dienste geleistet», und wenn er nun aus dem Leim ginge: «*da würde sich auf den, ohnehin schon ermatteten öffentlichen National-Geist, ein Nebel niederlassen, der ganz Nord-Ungarn bedecken würde*», der Bankerott dieses Vereines aber «*würde ein sarkastisches Gelächter bei unseren Feinden hervorrufen*».

Gar nicht übel. Also um diesen wunderlichen Magyarisirungsverein vor dem «sarkastischen Gelächter» zu bewahren, soll ihm aus den Steuergeldern der Völker Ungarns eine jährliche Subvention von 10.000 fl. gewährt werden!

Herr *Wlassits* ist ein sehr galanter Herr; dabei muss sein neomagyarisches Herz solchen Anregungen von vorn herein weit geöffnet sein, und so dürfte der oberungarische Magyarisirungsverein bald zu einer reinen Staatsinstitution werden.

Wenn aber auch das materielle Deficit behoben würde, das *moralische* bleibt, — denn so wenig der siebenbürgische «*Kulture-gy-le-t*» etc., bei den Rumänen Etwas ausrichten konnte, so wenig werden auch die 10.000 fl. was nützen können um den Slowaken ihre Nationalität zu rauben.

CRONICA GENERALA

CHESTIUNEA MACEDONEANĂ

In numărul său dela 10 Febr. ziarul parisian *La Paix* se ocupă de o convorbire pe care a avut-o corespondentul dela

Paris al ziarului grecesc «Acropolis» din Atena cu d. Gheșov, agentul Bulgariei la Paris.

D-1 Eduard Waldteufel, autorul articolului, are un plan gata în privința soluțiunii ce ar trebui dată Macedoniei...

Iată ce zice el între altele :

«Eu aş voi să stabilesc în privința numeroșilor competitori la posesii în Macedonia cite-va principii generale cari, după părerea mea, ar regula întreaga reconstrucțiune a Europei ; căci nu trebuie să ne înșelăm : Europa suferă de un echilibru nestabil ce i-au impus, de veacuri în coaci, tratatele isvorite din violență și astuție ; ea nu va putea să se bucure de pace cît timp națiunile nu vor fi găsit centrele de gravitațiune indispensabile stabilității lor...

România d. p. este o țară latină, deci fără afinități de rasă cu celelalte popoare din principatele balcanice. Dacă, pentru independența și siguranța lor ca și pentru siguranța Europei care *nu ar putea admite aserviirea lumii slave sub sceptrul moscovit*, — aceste State din Orient ar forma un singur imperiu, ar trebui (!) atunci ca România, neapărat cu o absolută paritate de drepturi, să accepte a gravita în această orbită, căci ea ar fi incapabilă de a rezista neconținutelor vexațiunii și atacurilor din partea acestor națiuni ; aceasta cu atît mai virtuos, că România se găsește departe de națiunile de cari este legată prin limba și cultura ei și formează astfel un Stat particular, deosebit între celelalte State din Sud-Est.

Forța uimitoare ce a primit ideia de patrie în a doua jumătate a secolului XIX face, ca micile patrii să nu mai fie posibile, pentru că ele ar fi expuse primejdiei de a fi devorate de către Statele mari limitrofe.

Va fi de absolută rigoare, ca ele să se alipească la aglomeratul vecin (? ! N. T.) de care le leagă nevoile și istoria lor.

Perspectiva aceasta se referă și la micii domnitori din *Serbia, Bulgaria și Muntenegru*.

Din sinul lor se va ivi într-o zi un *Victor Emanoil* sau un *Vilhelm I* care va uni toate aceste State și încă altele : Bosnia, Herțegovina, într'unul singur, care va fi *Salvonia modernă (!)* sau mai bine zis «Balcania», pentru că și *Cehii* sunt Slavi, și Dalmatinii. Chiar și în timpul cînd *alianța franco-rusă* era în apogeul ei, constanta și tainica mea preocupățiune era, *ca nu cumva Franța să comită ireparabila greșală de a pune pe aceste State balcanice sub hegemonia rusească*.

Dar cînd paralel cu Rusia va fi întemeiat acest imperiu slav (!), tot atît de independent de ea precum sunt Italia, Spania, deși țări latine, de Franța, va fi datoră Europei să vegheze ca nici acest imperiu să nu devină prepotent».

Aci autorul își exprimă ideia, că *nu Bulgarii*, ci *Grecii* ar fi avînd drepturi asupra Macedoniei.

COLONISAREA DOBROGEI

Maghiarii poartă de un cîrd de vreme un mare interes provinciei noastre transdunărene. Abia trece vr'o zi ca una sau alta din foile ungurești să nu aducă vr'un articol sau vr'o notiță despre situațiunea din Dobrogea.

Ei caută analogii și scuze și cred că arătînd Românilor din Transilvania politica noastră în Dobrogea, aceștia au să înțeleagă că bine fac ce fac Maghiarii în Transilvania.

Mai deunăzi *Budapesti Hirlap* publică un articol dela un pretins al său corespondent din București, în care se arată planul Statului Român de a face colonii românești în Dobrogea, și se trăgea cu ochiul spre guvernul maghiar invitîndu-l să

continue cu colonizarea de Maghiari între Români din Ardeal.

Mai înșiră apoi corespondentul pretinsa «nemulțumire» a populațiilor din Dobrogea cu administrația românească, și spune că în Dobrogea nimeni nu ar fi mulțumit afară de oamenii d-lui *Nenișescu*.

Știm noi, că nu le convine Maghiarilor politica pe care o face d. *Nenișescu*, pentru că în urma ei în curînd Maghiarii nu vor mai avea prilej de a vorbi de o chestie a naționalităților din Dobrogea!

PROTEST

Cetățeni tulceni ne trimit spre publicare următorul Protest:

Sub-semnați cetățeni tulceni, întruniți astăzi 7 Februarie 1898, în adunare publică, — luînd cunoștință de informațiunile publicate de un timp încoace de ziarul «Dreptatea» despre stările de lucruri din județul nostru, și considerînd:

că, din motive cari scapă priceperii noastre de cetățeni buni și oameni onești, această gazetă își însușește născocirile pe cît de fantastice pe atît de odioase ale unui pamflet local, spre a arunca invinuirea de barbarie asupra administrației românești;

că, adăpîndu-se din aceiași sorginte necurată, înfățișază ca nemulțumit un județ, *în care abia cîte-va familii țipă și uneltesc, fiind-că nu mai pot exploata județul și orașul lui de reședință;*

că, neglijînd controlul cel mai elementar care se impune unei gazete serioase în alegerea și publicarea știrilor sale, vorbește de o petiție ce s'ar fi dus de aici și înmînat *M. S. Regelui* de trei Români, — petiție tot atît de închipuită ca și cei trei Români;

că, în fine, *uitînd chiar calitatea sa de organ românesc și ca atare obligat dacă nu a servi cauza românească, dar cel puțin de a nu se face complicele dușmanului ei, servește prin neadevărurile sale senzaționale noi arme inamicilor României de*

peste Carpați, deja destul de redutabili în goana lor neleală și ucigașe;

pentru toate aceste considerațiuni subscrișii cetățeni tulceni, vestejese cu energie atitudinea ziarului «Dreptatea» în chestiunile cari privesc județul nostru, ca una care este de rea credință, neleală, nepatriotică, și roagă toate cele-l'alte foi atît din capitală cît și din restul țării să ia nota de acest protest al nostru.

Leonida Sterea, D. C. Bălăcescu, Preotul St. Ionescu, G. Săcășeanu, Dr. Onceanu, S. Nicolescu, M. Vergolici, C. Dumitrescu, V. Teodorescu, B. Chitic Juravela, O. Hacıan, P. Dimcea, G. Burliou, C. Mincar, A. Constantin, Gh. Simionescu, Lipe Polches, Constantin Veleiu, Tănase Culea, Aron Marcovici, Al. T. Răileanu, Gheorghe Antonovici, G. Condrea, D. Timuș, A. C. Ștefănescu, N. Dima, M. Grigorian, I. Mateescu, V. Theodorescu, M. Spaicovici, N. D. Caludi, Ghiță Nicolae, I. Niculescu, Nicolae Gheorghiu, Marcu Fischer, Gr. Niculescu, D. Dracopol, Solomon Avadic, D. Constantin, D. Timofti, C. Panaiteșcu, Dumitrof Vasile, G. V. Alexandrescu, Herman Finchelstein, Carol Conrad, I. Mirza, Hrist. Theodorescu, Z. Britmann, Marcu Clainberg, M. Margulis, G. V. Cordea, Al. Iorgulescu, N. P. Economu, I. Grobnic, Oprea Stănescu, Dimitrie Nicolae, I. Nițescu, Grășea Boscencu, I. Valasoglu, Iani Rozanidi, Teodor Afansi, I. Strul, Em. Volenschi, A. M. Vasiliu, Stefan Doroftei, Solomon Vaismann, Grigore Atanasescu, Ioan Petrof, I. Antipa, B. Hagiopol, C. Husarescu, Preda Ionescu, Roșianu, N. Covaropol, A. M. Gliche, Ventura, Procop Silónschi, G. Stănescu, G. I. Mihailuc, G. Niță, C. Elisievici, T. E. Mironescu, N. P. Delighios, A. Ionescu, C. I. Crintia, El. Rădulescu, N. Popescu, Carol Tott, N. E. Economu, G. Costin, D. Cociu, D. Miron, Preot Lebedof, N. B. Petrescu, C. Andreian, N. Porfiriu, G. Ionescu, stud. univ. Ioan L. Tomescu, T. G. Contoguri, L. E. Orculas, T. Caravia, M. Z. Papadatos, N. Lichiardopol, Mihail Ciorțan, A. Tanta, Lahtion Martinov, A. Braunstein, L. Șapira, Huna Leibovici, Procop Siboschi, G. Stăncescu, Chirilă Teodorof, I. Herșcovici, S. Abramovici, Gheorghe Ivanof, Nichifor, O. Bisanescu, I. Kiselefschi, Bil. Ibrahim, I. Rabinovici, Murad G. Ali, Agop Esaian, Anghel Teodorof, Petru A. Negru, Teognoste Mustaca, N. Taliano, Iani Axioti Papadopol, Nicolae Teodorof, Alex. Gheorghiadî, Vasile T. Ilie, Ivan Pavlof, Zaharia Gheorghe, Iosef Jäger, Mendel Vulcof, F. Ornstein, Eftihei Zadacinic, Efim Onlan, Iosif Efocef, Stefan Sterbu, Serghei Andrei, I. Bergher, Ivan Serghei, Anisim Vasilief, Dumitru Gheorghe, Usachi Chiru, Trofim Andrei, Gheorghe Sirbu, Pavel Vasile 1, Pavel Vasile 2, Niculae Rusu, Dumitru Alexandrescu, Isac Timofei, Năstase Melise, Nichita Païda, Mihail Teodorof, Dumitru Martin, Mustafa Ali, Ivan Greciușca, G. Leonti, G. Chivara, Lazăr Moise, P. I. Racovițeanu, Ivan Casian, Vasile Tereșca, Gheorghe Martin, Haralambe Moldoveanu, Terento Mantoșca, Constantin Chiru, Gheorghe Chihăia, Ivan Leonof, Petre Dă-

nilă, Efsei Nichiof, Nichifor Maxim, Stefan Andrei, Macar Buhaef, Ivan Alexei, Ștefan Terenti Gheorghe Ionițiu, Nicolae Sanca, Grișa Condrat, Genobei Avram, Tudose, Efim Calinof, Dimitrie Doljenco, Timofte Rusu, Spiridon Nichita, Nistor Zamfir, Tanas Iacob, Ivan Bulgaru, Lisav Teodorof, Sidor Ivanof, N. Giuglea, Pîrvu Nita, Ilie Barza, Lefter Vasiliu, N. Melise Scarlat Lerescu, Nicolae Dumitru Vasile Svoranof, Ivan Ioan Dimitrie Miloș, Ivan Zaporojan, Gavril Mitan, Ivan Silipof, Iacob Artimec, Evdochei Nichita, Toni Safca Samoil Ivan, Ioan Mugureanu, Simion Florea, Trofim Jelevesco, Min Iosif, Cornei Alexandru, Alimpie Federof, Jijan Petrof, Ivan Mihailof, Ivan Cojocaru, Achim Cozma, Ilie Vartolomei, Alexandru Stelian, Pavel Vasile, Orisev Gavril, Denilă Anton, Pascu Ceruila, Afanon Nichita, Andron Irimia, Gherasim Alexei, Gheorghe Manoliu, Ivan Neracof, Vpsile Neagu, Ap. Dendrinof, Em. Popovici, I. Streau, B. Cotov, N. Muzicescu, I. M. Grumberg, Al. Grigorov, M. Cațoy, I. V. Romanov, Dimitrie Teodoresco, V. Vartolaș, N. Alexandrescu prof., Vasile Sotirescu, G. P. Rîtescu, avocat.

CONFERINȚA D-LUI BENEDIKSEN

Săptămîna trecută sosi în capitala noastră d. *Age Benediksen*, profesor la una din numeroasele *Universități rurale* din Danemarca. Făcînd o călătorie mai lungă de studii prin Caucas și prin Balcani, d. Benediksen, la reîntoarcere, a ținut să treacă prin România ca să cunoască și țara noastră. Primit cu multă simpatie într'un cerc de tineri savanți români, profesorul danez își exprimă de repetite ori admirațiunea pentru progresele realizate de țara noastră în cei cîți-va ani de cînd se bucură de deplina ei libertate de acțiune.

Cu ocazia aceasta, el aminti de admirabila instituțiune a Universităților rurale din patria sa și la insistențele persoanelor în al căror cerc se afla, d. *Benediksen* se hotărî a face o scurtă conferință despre această instituțiune.

Astfel în seara de 13 Februarie, această conferință avu loc în o sală a Facultății de filosofie.

D. *Benediksen* arată publicului, compus mai ales din profesori și studenți, în limba franceză, cum patrioții danezi au pornit

din considerațiunea, că un popor mic nu se poate afirma între popoare mari ce îl înconjoară, decît căutînd să înalțe *clasa țărăneasă* la o treaptă de civilizare care să permită *întregului* popor a înțelege marile sale interese naționale.

Spre a da deci *țărănimei* ocazia de a ține pas cu înaintarea culturii, s'au înființat în Danemarca mai multe *Universități pentru țărani*, dintre cari mai ales vr'o 6 se găsesc la o înălțime surprinzătoare.

Țărani și țărance în vîrstă dela 30 de ani în sus frecventează cursurile acestor Universități, cursuri cari tratează chestiuni filosofice, literare și științifice. Diplome nu se liberează, pentru că examene nu se trec; scopul Universităților fiind pur și simplu răspîndirea culturii pe calea libertății absolute.

Țăranii petrec în fie-care an cîte-va luni la aceste Universități cari sunt combinate cu internate. Taxele pentru întreținere și pentru cursuri sunt foarte mici, cam de 50—60 Lei pe lună.

Mii și mii de țărani au urmat și urmează la aceste Universități și rezultatele sunt dintre cele mai bine-cuvîntate.

Mai întiu dispare încet pe încetul înstrăinarea firească dintre burghez me și țărănime; țăranii au prins gustul cu turei superioare și se folosesc în chip foarte rațional de cunoștințele dobîndite. Nicăeri în lume, clasa țărăneasă nu are cultura și mulțumitoarea stare materială pe care ea o are în Danemarca. Țăranii fac azi agronomie rațională și industriile lor agricole nu ajuns la cea mai înaltă dezvoltare, așa că numai untul pe care îl exportă Danemarca aduce țării cam 120 de milioane de Franci pe an!

Alături de orașe, se dezvoltă admirabil satele și este o plăcere să vizitezi casele țărănești din aceste sate, case mari, bine clădite, curate ca cristalul și foarte practic aranjate și mobilate.

Un mare rol în această instituție de a da țărânilor o cultură superioară, joacă și studenții dela celelalte Universități. Aceștia pleacă în fie-care an la țară și țin poporului conferințe despre chestiuni potrivite.

D. *Benédiksen* a fost foarte călduros aplaudat pentru interesanta expunere a acestor raporturi.

GERMANII ȘI CEHII

Cehii din Dieta Boemiei au redactat o adresă către Împăratul, în care cer restabilirea regatului istoric al Boemiei care, după dorința lor, nu ar mai avea să persiste de cit într'o legătură de uniune reală cu celelalte țări de sub sceptrul habsburgic.

Această adresă a făcut pe opozițiunea germană din dieta Boemiei să declare, că nu ia parte la desbaterea ei și în consecință toți membrii acestei opozițiuni au părăsit în mod demonstrativ Dieta.

Germanii combat reconstituirea regatului boem, pentru că se tem, cu drept cuvânt, de *cehizare*.

Cehii cari mereu revendică drepturi *naționale*, nu se mulțumesc a cere o autonomie pentru naționalitatea lor, ci ar voi ca precum Maghiarii în Ungaria, astfel să fie ei stăpînii Boemiei întregi.

De aceea ei se provoacă mereu la «*drepturi istorice*» cari însă nu au nimic comun cu drepturile *naționale*.

E deci explicabilă atitudinea opozițională a Germanilor dar nu e explicabil *entuziasmul lor pentru actuala constituțiune centralistă*. Și de aceea e curios, că ei, părăsind Dieta Boemiei, strigau mereu «*Trăească Constituțiunea!*»

«Constituțiunea» aceasta a fost nenorocirea Austriei și chiar a *Germanilor*. Zădarnic o apăra ei, pentru că ea nu se mai poate menține.

Dar rezistența Germanilor în fața oricărei modificări a constituțiunii, și mai ales opozițiunea lor față de introducerea în Austria a unei constituțiunii federale pe baza delimitării generale a naționalităților va fi foarte probabil, în detrimentul lor.

NOUI PERSECUȚII

Parchetul unguresc din Mureș-Oșorhei a dat în judecată pe opt țărani români pentru «agitație în contra patriei.»

Acești opt țărani, anume Șoptereanu, Vasile Pop, Ioan Pop, G. Băieș, I. Mureșeanu, A. Rusu, V. Olteanu, A. Giurgiu, n'au altă vină decît că la o serbare populară au cîntat «Doina lui Lucaci!»

LIMBA RUSEASCĂ ÎN AUSTRIA

Ziarul cel mai răspîdit al Cehilor, *Národni Listy* făcu mai deunăzi propunerea, ca națiunile slave din Austria să întrebunțeze în raporturile lor *limba rusească*.

Polonii din Galiția sunt foarte supărați de această îndrăzneală a ziarului ceh. Este cunoscut, că pe cit sunt Cehii de rusofili pe atît sunt Polonii de rusofobi, și aceasta mai ales pentru că Polonismul din Rusia este amenințat în existența sa națională de oare ce Rușii se folosesc de toate mijloacele spre a rusifica pe Polonii din împărăția Țarului.

Astfel ziarul polonez «*Slowo Polskie*» publică un răspuns la propunerea cehă, răspuns ce i s'a trimis de către un deputat polonez.

În acest răspuns, deputatul zice, că nu de mult, un om care ar fi îndrăznit a face în Galiția o asemenea propozițiune ar fi fost *aruncat peste graniță*. El spune apoi, că Cehii nu au nici o idee de psihologia Polonezilor dacă ei cutează a presupune că Polonezii ar putea adopta când va proiectul fantastic al Cehilor.

Propaganda această rusească a ziarului ceh a compromis mult alianța ce se încheiă acum cîteva luni între deputații cehi și Polonii din *Reichsrat-ul* austriac.

MAGHIARIZAREA NUMELOR ÎN 1897.

Tellies Simon, presidentul societății centrale pentru maghiarizarea numelor, publică în «*Bud. Hirlap*» din 23 a. c. un ra-

port despre maghiarizarea numelor săvârșite în anul 1897.

Din raportul acesta reproducem următoarele :

«Intre cei ce-și schimbă numele, cu privire la religione, și aceasta le servească spre laudă, sunt în majoritate încă și acuma *Jidovii!*... Dintre toți cei 1841 de schimbători de nume, cărora li-s'a acordat aceasta în anul 1897, au fost 990 Jidovi, așa dară 53-67% ale sumei totale. Atîtea maghiarizatori de nume de religie jidovească pînă acuma nu au fost încă în nici un an.

«Romano-catolici au fost 633, *greco-catolici* 70, *greco-orientali* 8, evanghelici de confesiunea augustană 82, evanghelici reformati 53 și unitari 5.»

Cînd cetim acestea trebuie să ne aducem aminte, că greco-catolici afară de Români mai sunt în Ungaria și *Ruteni*, iar greco-orientali afară de Români mai sînt și Sîrbii, deci *dintre Românii* mai nimeni nu și-a maghiarizat numele.

INFORMAȚIUNI

Liga pentru unitatea culturală a tuturor Românilor.

Secțiunile Ligei culturale: Alexandria, Birlad, Cîmpulung, Focșani, Galați, Pitești, Roman, Roșiori de vede, Sinaia, Vaslui, sunt rugate a trimite, Comitetului Central, știință de modul cum sunt constituite, trimițînd în acelaș timp de urgență formularul trimis cu Cercularul No. 72.

Wiener Politische Nachrichten, publică în numărul său (4) dela 10 Februarie o notiță din Ungaria, în care discută pretinsa revoluțiune românească din Transilvania, și arată, că totul nu este de cît o ordinară și proastă manoperă a poliției maghiare.

Ziarul german zice:

«Infamia aceasta fără pereche a fost atît de boacă și stupid inscenată, în cît guvernul unguresc, oricîte nerozii ar fi comis el în trecut pe tărîmul chestiunii naționalităților, s'a văzut nevoit de astă dată a arunca vîlul tăcerii și al întunericii asupra acestei nerușinări.»

Cetitorii noștri știu, că *Asociațiunea* din Transilvania a hotărît să înființeze o «*Casă Națională*» în care să se instaleze un Muzău, o bibliotecă, apoi localurile societății etc.

Aflăm acum din ziarele de peste muți, că *Asociațiunea* a început deja acțiunea pentru întemeierea casei naționale, apelînd la cei mai

distinși Români, ca să se înscrie *membri fondatori*. Se știe, că acești membri plătesc cîte 1.000 fl. și numele lor va fi gravat cu litere de aur pe o tablă de marmură, ce se va zidi într'un pîrte al edificiului național.

Precum aflăm, seria acestor *imortali* s'a în ceput deja. Este d-l *Constantin cavalier de Steriu*, bancher în Brașov, care a răspuns mai întîiu la apelul «*Asociațiunei*».

Intre imortali se pot înscrie și corporațiuni, reuniuni și societăți. «*Albina*», precum aflăm, se va înscrie negreșit membru fondator al casei naționale.

La cea mai apropiată adunare generală se va face propunerea în acest sens.

D. *Jean Datis* publică în ziarul «*La Cloche*» sub titlul «*Le tour des Balcons*» un lung articol, în care arată starea țării din Orient. Autorul, vorbind despre România, o numește «*țara cea mai simpatică din Sud-Est*» pentru că e o țară neo-latină și îndrumată pe calea progresului. El găsește însă, că lipsa de stabilitate în guvernele românești precum și «*minoritatea turbulentă*» a socialiștilor sunt în detrimentul țării.

«*Reuniunea română de consum*», din Blaj a ținut săptămîna trecută adunarea sa generală.

Din raportul consiliului administrativ scoatem următoarele date: Circulațiunea anului 1897 a fost de fl. 446.119,52 cu fl. 102.967,55 mai mare ca în 1896. Venitul curat după ștergerea pretenșiunilor îndoelnice și după amortisarea unei sume însemnate din mobilare este de fl. 2017.73, iar fondul de rezervă se ridică deja la frumoasa sumă de fl. 3456.12.

Un domn *Nagy Károly* publică în ungurește un studiu asupra poetului nostru *Dimitrie Bolintineanu*.

Ziarele ungurești laudă scrierea aceasta și speră că ea va contribui să apropie pe cele două națiuni azi îndușmănite. Spre acest sfîrșit se va fi cerînd mai mult, decît o dreaptă aprețiere a lui Bolintineanu...

La inițiativa d-lui *George Pop de Băsești*, cunoscutul fruntaș român de peste munți, s'a înființat în comuna *Seini* (comitatul Satmarului) o secțiune a «*Asociațiunii pentru cultura poporului român*».

L'Economiste Européen publică în numărul său de la 18 Febr. o lungă dare de seamă, scrisă de corespondentul său dela București, în care analizează legea asupra industriei zahărului, politica financiară a guvernului și bugetul.

Biblioteca diecesei românești gr. catolice a Lugojului a primit de curînd o mare donațiune, de 1500 de volume, din partea Il. Sale Părintelui Preposit *Ștefan Moldovanu* din Lugoj.